

Theater helpt om

beter te begrijpen

Muziektheater
KRUIT! is vrijdag te
zien in Middelburg.
Regisseur Anis de
Jong vertelt over
zijn drijfveren.

door AB Pankow

MIDDELBURG - Om uiting te geven aan 'de schreeuw op zijn lippen' richtte Anis de Jong dertig jaar geleden Theatergroep Delta (inmiddels DeltaDua) op. Die schreeuw had alles te maken met zijn Molukse afkomst. De Jong woonde van 1972 tot 1969 in Zeeland, eerst in een Moluks kamp, later in een Molukse woonwijk in Soerabaja. Toen hij zichzelf ging vormen en dingen ging afvragen over het verleden, koos hij bewust voor theater als vak. „Je hebt fictie nodig om de geschiedenis te kunnen begrijpen. Ik vind het erg belangrijk om de geschiedenis te spiegelen aan de huidige tijd. Niet alles wat is gebeurd op een tijtje zeten in de zin van 'dat was goed' en 'dat was fout'. Je moet immers verder. Leren begrijpen is veel belangrijker dan weten wat er precies is gebeurd. De taak van het theater is invoelingsvermogen opwekken”, zegt De Jong. Zijn keus voor het maken van de muziektheatervoorstelling KRUIT! heeft alles te maken met de boodschap die hij wil uitdragen: zonder bereidheid tot

III Scène uit Kruit! met Alex Lekatoempey, Julia Lo'ko, Matthias Maat en Nel Lekatoempey. foto Jean van Lingert

verzoening zal er nooit een kans voor een oplossing van een conflict zijn.

De Jong baseerde zich voor KRUIT! op een brok gedeelde geschiedenis van Nederland en de Molukken: de Molukse opstand in 1817, geleid door volksheld Pattimura. Daarbij werd het Nederlandse gezin van resident Van den Bergh in Fort Duurstede afgeslacht. Alleen het toen 6-jarige zoonje Jean Lubbert overleefde de nachtmerrrie. Is er na zo'n gruwelijke moord verzoening mogelijk? Is er na een periode van kolonisatie met bizarre uitbuiting van

mensen tijdens een meedogenloze jacht op specerijen, vooral op de kruidnagel, nog verzoening mogelijk? Met deze vraag wortelen alle hedendaagse personages in deze muziektheatervoorstelling. Zij komen in KRUIT! los van de tijd waarin zij leefden en maken zo het thema uitert actueel.

► Theater DeltaDua stelt met muziektheatervoorstelling KRUIT! de noodzaak van verzoening aan de orde.

II Regisseur Anis de Jong heeft gekozen voor een vormgeving met diverse elementen, onder meer beschilderde doeken, om de locaties bij en in het fort Duurstede aan te geven. foto Jean van Lingert

Het publiek maakt kennis met onder meer de toenmalige leider van de opstand Pattimura. „Voor de één is hij een volksheld, voor de ander een terrorist. Hij is in Indonesië tot boegbeeld van de vrijheidsstrijd gemaakt, maar ik ben als theatermaker meer benieuwd naar zijn ziel en naar de werkelijke mens”, zegt De Jong.

Hij kiest voor contrasten om het publiek te stimuleren ook zelf standpunten te bepalen. Zo voert hij de inmiddels bejaarde Jean Lubbert op. Hij vertegenwoordigt enerzijds het symbool van de grote kolonist maar hij is ook het klei-

ne kind dat zijn ouders voor zijn ogen afgeslacht zag worden. Actrice Nel Lekatoempey, echtgenote van de regisseur, geeft gestalte aan het personage Maria, die de strijd de zorg voor de kleine Jean Lubbert kreeg toevertrouwd. De Jong werkte bij het maken van deze voorstelling nauw samen met scenarioschrijver Frank den Os. De roman De schreeuw van de wiste katatoe van Johan Fabricius bood hen veel inspiratie voor de tekst.

„Bij het maken van een voorstelling kijk ik vooral naar de mensen met hun specifieke kwaliteiten

die ik in de cast beschikbaar heb. Hoe muzikaal zijn ze? Hoe kunnen ze bewegen? Daarom heb ik gekozen voor een combinatie van tekst, zang en muziek. Daarbij heb ik traditionele muziek uit de Molukse cultuur verbonden met klassieke klanken en met hedendaagse westerse muziek. Onbegrensd verbanden leggen is immers het doel van deze voorstelling. Daarom hoop ik ook op een breed publiek”, zegt De Jong.

Vrijdag 27 maart, Schouwburg, Middelburg, 20.00 uur (om 19.00 uur gratis inleiding).